

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

Kommissie van redactie

Ds. C. Blom, Meerkerk; Ds. R. Kok, Ameide; Ds. H. van Leeuwen, Rotterdam-West; Ds. C. Smits, Sliedrecht-Centrum; Ds. D. Slagboom, Dordrecht-Centrum; J. van Heteren, Sliedrecht-Centrum; Joh. van der Lee, Alphen aan den Rijn, en B. van der Wal, Dordrecht-Centrum.

Redactie:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 17, Meerkerk. Telefoon 01837-357

Administratie:

Joh. van der Lee, Van Eeghenstraat 14, Alphen aan den Rijn, tel. 01720-3814, postrekening 704350, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het pand” te Alphen aan den Rijn.

Abonnementsprijs f 6,— per jaar.

Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en voor Canada 3 dollar per jaar.

Advertenties f 0,20 per m.m. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

DE BRON DES LEVENS

3.

*Zo iemand dorst, die kome tot Mij en
drinke. Johannes 7 : 37b.*

Toen Mozes de rots geslagen had, vloeide het water met grote overvloed, zo ook de geslagen Rotssteen Christus Jezus. Zijn bloed heeft gevloeid, een stroom van genade is hier tot reiniging van de grootste der zondaren. Het is een onuitputtelijke bron. De drieënige God is er de verborgen ader van.

O, daarom alle gij dorstigen, komt tot deze wateren. Gij, die van God vreest geslagen te worden, vlucht tot deze geslagen Rotssteen.

O, alle bedrukten, ongetroosten, door onweder voortgedrevenen, hier is de fontein van genade en barmhartigheid ontsloten. Deze wateren toch zijn verkwikkend, reinigend en genezend. Daar is geen smart of hier is troost, geen zonde of hier is een wonde. Ja, die van dat water drinkt, het zal in hem worden een fontein, springend tot in het eeuwige leven.

Vraagt ge, waarin dit komen bestaat? Het is een komen in de genegenheden en uitgangen der ziel.

Het geeft ook te kennen, dat de ziel de kracht van Jezus' nodiging heeft leren kennen enervaart. Voorts dat zeeigen rampzalige toestand heeft leren verstaan, dat ze zich buiten Christus een gans verloren schepsel bevindt, daarentegen Christus in al Zijn graveerselen, zo vol, zo rijk, zo alles te boven gaand beminlijk en dierbaar, noodzakelijk en onmisbaar.

Het gaat hier als met de amechtige woestijnreiziger, die reeds al te lang uitzag naar een teug verkwikkend bronwater. Doch daar heft zijn lastdier de kop omhoog en het versnelt zijn pas, en dit voorspelt hem dat de plaats der verkwikking nabij is en zijn blijdschap hierover niet kunnende bedwingen, roept hij het zijn medepelgrims toe: een oase, een oase! Zo nu is het ook met de ziel gesteld, die tot deze fontein komt. Zij heeft maar één doel voor ogen, maar één begeerte vervult haar, dat is Jezus, daar strekt zich al haar lust en liefde heen.

Buiten Hem moet zij jammerlijk omkomen. Buiten Hem is niets dan een rampzalige woestijn en daarom roept ze uit deze woestijn: „O Heere, mijn ziel en lichaam hijgen naar U, in een land dor en mat, zonder water”.

Vanuit die woestijn vlucht zij tot de fontein van het water des levens, van uit he. Sodom der zonde tot het Zoar der behoudenis, vanuit de woeste zee tot de behouden haven. Voor zulk één wordt het een omkomen in zichzelf, een wanhopen over zichzelf. En wat nu alles afsnijdt, is, dat ze leren, dat ze geen voeten hebben om tot Hem te gaan en geen handen

om Hem aan te grijpen. Zij leren hun totale machteloosheid kennen, daarbij ervarend de kracht van hun verdorvenheid, die hen als met duizend zelen naar beneden trekt. Ja, dat doet hen vaak moedeloos in deze woestijn ter neder liggen en wenen. Hier wordt vervuld: „Ik zal ze voeren met geweën en met smekingen zullen ze komen”. Ja, dan roepen ze met de bruidskerk:

Zonder U kan ik niet zuchten
Noch van hier naar boven vluchten
Zonder U niet zijn verblijd
Schoon Gij goedertieren zijt.

O eeuwig wonder van aanbiddelijke ontferming, die tot die Rotssteen komt om te drinken. O zeker, dat komen is geen weg naar het vlees; het is een weg van omkomen en sterven aan zichzelf, het is een weg, waarin het verfoeilijk en hovaardig ik ten diepste wordt vernederd. Want die tot deze fontein komt, is een gans amechtige en ellendige, een gans ontblote en ontledigde, die onder al wat hij is en niet is de dood leert schrijven.

Want zie, de wet geeft hem niets dan slagen. Gods gerechtigheid verschrikt hem. En ook Jezus heeft geen troost voor hen, zolang ze het leven nog in eigen hand vinden.

Doch eeuwig wonder, zalig zielsgeheim, wat alleen voor ondervinding vatbaar is.

aar de ziel nu denkt om te komen, daar wordt ze juist in de weg van sterven behouden. En in de weg van verloren gaan vindt ze het leven. Daar ze denkt slagen te ontvangen, ontvangt ze de kussingen Zijns Woords. En dat alleen door de geslagen steenrots.

Christus riep eenmaal uit: „Mij dorst”. Daarin heeft Hij niet alleen het water des levens verworven voor Zijn volk, maar ook toen dorstte de Middelaar naar de dorst van Zijn volk, nl. versta het wel, dat Zijn volk zou gaan dorsten naar God en Christus.

Christus' zijde is doorstoken en terstond kwam er bloed en water uit: rechtvaardiging en heiligmaking. De doorstoken Christus vruchtbaar tot een fontein des levens.

„Die kome en drinke”. Dit drinken geschiedt waar een zondares wenend aan Jezus' voeten ligt, een tollenaar gerechvaardigd afgaat naar zijn huis, waar een Thomas uitroept: Mijn Heere en mijn God; een Maria haar Rabboni stamelt, en een Petrus onder tranen belijdt: „Heere, Gij weet alle dingen; Gij weet, dat ik U liefheb”.

Om tot deze wateren te komen, hebben gij en

VAN DE ADMINISTRATIE

De vakantietijd, waarin men in het algemeen moet klagen over weinig aktiviteit, heeft ons benoedigd. Verschillende abonnees hebben in vakantietijd nieuwe abonnees kunnen werven, waarvoor wij hen zeer erkentelijk zijn. Zo kan er steeds voor ons blad worden gewerkt, opdat het abonneegetal wordt uitgebreid. Ook ontvingen wij sinds de laatste verantwoording aan overbetalingen en giften f 143,—, een bedrag, dat ons heeft verblijd. Op ons verzoek in het vorig no. (4 aug.) gedaan, ontvingen wij tot heden geen reaktie, zodat het tweede routieve adressen nog blijft voortbestaan. Wie kan ons helpen? Zie ons verzoek in no. 9. D.V. tot de volgende maal.

v.d.L.

P.S. Ons giromummer is 704350 ten name van de administratie van „Bewaar het Pand” te Alphen aan den Rijn, Van Eeghenstraat 14.

ik de grootste noodzaak, want daarbuiten is niets dan een eeuwig zielsverderf.

Is er bij ons reeds die behoefte, diedorst naar de Bron des levens? Indien ja: Het rechte kenmerk is hier, dat we niet bevredigd kunnen zijn in het dorsten zelf. Ofschoon hier reeds veel zaligheid en zoetigheid in ligt, nochtans zal het alle oprechten van hart er om te doen zijn te komen tot het geloof, dat hier voorkomt, onder de benaming: *drinken*. Sta veel naar een ontdekkende prediking. Wees met geen algemeen werk tevreden. Een algemene bediening des Geestes kan ons brengen met onze schuld vóór God, maar niet onder God. De zaligmakende bediening leert geen andere grond om te rusten dan alléén in de borggerechtigheid van Immanuel, waardoor de deugden Gods worden opgeluisterd. De Vader bevredigd, de zondaar weer in God teruggebracht, hersteld, even alsof hij nooit zonde gekend of gedaan had.

Daarom, oprechten van hart, mochten we veel verwaardigd worden om ledige vaten de Heere te tonen. Laat, om te komen tot die fontein, de bede van de kerk de onze zijn: „Trek mij en wij zullen U nalopen”. En gij, die gedrenkt werd uit deze fontein, wat kracht ligt in deze wateren. Ja, Christus zegt enkele verzen verder: „Het zal in hem worden een fontein springende tot in het eeuwige leven”.

Is hier temidden van dit Mesech dit water zo zoet en dierbaar, wat zal het zijn, als straks in nooit gestoorde zaligheid de volle verzadiging zal plaats vinden, dan als het pelgrimskleed veranderd zal worden in het kleed der gezaligden. En uw reisstaf zal ingewisseld worden voor de palmtak der overwinning, om dan water te scheppen met vreugde uit de fontein des heils. Om dan verzadiging van vreugde te genieten in de drieënige God, lieflijkheden aan Gods rechterhand eeuwiglijk.

Dat zal het eeuwig loofhutenfeest zijn, hier boven; daar zal zijn de zuivere rivier van het water des levens klaar als kristal, voortkomende uit de troon Gods en des Lams.

Daar zullen dan de blijde zangers staan
De speellien op de harp en cimbels slaan
En binnen U al mijn fontein en wezen.

Smits.

De Pelgrimsreis is voor Oud en Jong

X

Wij verblijden ons in de Heere, daar Hij Zijn ontfermende liefde heeft heerlijk gemaakt in de jeugdige en nog onervaren Pelgrim.

Hij is niet ondergegaan in de zielsverderfelijke leer van de heer Wettisch. Mijnheer Wereldwijs heeft zijn doel niet bereikt.

Wel is de Pelgrim ernstig bestraft, wat hem bijna tot bezwijken toe heeft terneergeslagen. Maar het werd in zijn hart gelukkig een bukken voor de Heere, en dat deed hem met droefheid zijn zonde belijden.

Er is niet erger dan op te gaan in een wet-tische godsdienst, zodat de vervulling van Gods beloften voor hart en leven niet meer gezocht kan worden.

Wie daarin voort blijft leven, verdwijnt met Hagar in de duisternis der onwetendheid en der geestelijke onvruchtbaarheid. Dat verplicht ons met ernst te luisteren naar de vermaningen van Evangelist.

Nu heeft en houdt de Pelgrim zijn oog gevestigd op de enge poort van de waarachtige bekering. Het kijken naar rechts en links had hem al zoveel schade berokkend. Daarmee was al zoveel van de kostelijke tijd der genade verloren gegaan, dat kan hij zichzelf niet vergeven. En dat heeft hij dan ook op zijn reis gedurig beleeden en beweend.

„Zo kwam hij dan eindelijk aan de enge poort”. Nu mag hij kloppen om binnen gelaten te worden. En bij het wachten op het openen van de poort is zijn hart boetvaardig. Het zal hem een wonder zijn als de poort voor hem geopend wordt en hij binnen mag gaan, en dan valt het mee.

Vriendelijk wordt de Pelgrim door de poortwachter, Welbehagen genaamd, aangesproken en binnen gelaten. Zonder verwond te worden door de vijand is hij binnengekomen. Hij heeft, daar hem gevraagd was naar zijn afkomst, het hart uitgestort. Het dwalen van het rechte spoor was hem nog tot smart. De oprechtheid in al zijn mededelingen doet in het luisteren naar deze man weldadig aan. Moest hij lang wachten bij het kloppen aan de poort? Inderdaad, hij moest wachten bij het kloppen aan de poort, die van buiten af niet is te openen. Hij was er dan ook heengegaan in het vertrouwen dat hem open gedaan zou worden. Want de Heere zegt: „Klopt, en u zal opengedaan worden”.

Maar desniettemin moest hij toch enige malen kloppen, dat was voor hem een beproeving. De bestrijdingen van satan en de verdenkingen van het ongeloof komen daar gewoonlijk op ons af. En wat hebben wij de Heere menigmaal laten kloppen zonder op te staan uit onze zorgeloosheid om Hem open te doen en te luisteren naar het Woord van Zijn genade. Eindelijk werd de poort hem door Welbehagen geopend. Daaruit is af te leiden dat het wachten hem nogal zwaar gevallen was. Trouwens, wachten duurt altijd lang.

Maar de Pelgrim was geen godsdienstige belle-trekker. Hij bleef wachten totdat hem werd open gedaan. Hij dacht er niet aan om weg te lopen. Het kan zijn dat de Heere u lang laat wachten, maar blijf kloppen, blijf roepen om ontferming, loop niet weg.

Van Barmhartigheid is ons bekend, dat zij in de vreze van buiten gesloten te zullen worden, moed mocht grijpen uit het opschrift boven de poort: „Klopt, en u zal opengedaan worden”. En zij klopte met geweld, zodat het door het gehele huis klonk. En zie, de poort ging haar open. Al de bestrijdingen en verdenkingen werden uit haar hart weggevaagd. De Heere vervult de belofte: „En die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen”, in het hart en leven van allen, die biddend blijven wachten aan de poort, die alleen door Hem geopend kan worden.

Maar waarom wordt de poort *eng* genoemd, daar al de reizigers als de poort geopend wordt er nog al gemakkelijk door heen gegaan zijn? De Pelgrim werd wel bij de hand gegrepen en over de drempel getrokken, maar dat had zijn oorzaak niet in hem, noch in de

poort. Dat deed Welbehagen tot bescherming voor de scherpe pijlen van de vijand, die met een dodelijke haat vervuld was tegen alle oprechte Pelgrims.

Zeker, het gaan door deze enge poort valt nog wel mee voor reizigers die gans ontbloot zijn tot de laatste draad van deugd en plicht toe. Want dan gaat men er door met verlies van zijn leven. Dan is het niet moeilijk, dan gaat het vanzelf.

Heeft de Pelgrim nu voor altijd de enge poort aan de waarachtige bekering achter de rug? In geen geval. Dat zou nog wel kunnen bij een uitwendige bekering van de kroeg naar de kerk. Maar daarmee is nog nooit iemand door de enge poort gekomen.

De waarachtige bekering is een werk van het hart. Zij bestaat in een hartelijk leedwezen en in een hartelijke vreugde. En als het geen werk des harten is, dan is het geen waarachtige bekering.

Wij moeten niet denken wanneer de Pelgrim door de enge poort van de waarachtige bekering heen is, dat hij dan voor altijd een goed bekeerd mens is. Van dag tot dag hebben wij de waarachtige bekering nodig tot de laatste snik, daar wij zijn in het lichaam der zonde. Deze enge poort heeft in ons hart en leven een blijvende betekenis. Vanuit Gods soeverein welbehagen is het alleen mogelijk door de enge poort van de waarachtige bekering in te gaan in de eeuwige vreugde.

De waarachtige bekering komt op uit de levendmaking. Door het deelachtig worden van de Goddelijke ratuur bekomt het hart een droefheid naar God, die een onberouwelijke bekering werkt tot zaligheid.

De wet der liefde moet door Gods Geest in ons hart geschreven worden om de Heere hartelijk lief te krijgen. Want dan pas krijgt het hart smart over het zondigen tegen Hem. De waarachtige bekering is nodig tot verkrijging van de vergeving der zonde en het recht ten eeuwigen leven. Het was bij de tollenaar een boetvaardig staan voor Gods aangezicht. Het besef de eeuwige dood verdiend te hebben, was in hem. Hij had genade, soevereine genade nodig. En dat betekent daar, zeggen de geleerden: Verzoening door voldoening. En zie, hij ging gerechtvaardigd naar huis. Wat is het zoet en zalig voor het hart, gesteld te worden in Gods vergevende liefde door Christus.

In de waarachtige bekering gaat het niet alleen om de verbreking van de kracht der zonde, de vergeving van de schuld der zonde en bevrijding van de straf der zonde, maar zij dient ook tot doding van de smet der zonde om Gode te wandelen op de weg van heiligmaking.

Onze oude mens moet met Christus gekruist, gedood en begraven worden om te leven met de Heere, te wandelen voor Zijn aangezichten te jagen naar de volmaaktheid. En dat is de heiligmaking.

Maar denk nu niet dat de Pelgrim de waarachtige bekering nu al kent in al die gangen van het geestelijke leven. Hij gaat nog gebogen onder de last der zonde, zijn hart snakt naar Gods vergevende liefde in Christus. En toch is hij in dat alles nu op het rechte spoor.

A.

R. Kok

Naar de CATECHISATIE

9.

C. DE HEILIGE SCHRIFT.

De inspiratie.

De moderne Schriftkritiek heeft wel zeer scherp het ontleedmes gezet in de volle betrouwbaarheid van de Bijbel als het beschreven Woord van God. Het is haar sterke aanval op de INSPIRATIE der Schrift en daarom ook op haar Goddelijk gezag.

Zeker, Gods kind heeft geen behoefte om zich

te verdiepen in de problemen, die men stelt en die men door menselijk verdwaasd vernuft zoekt op te lossen.

Met de bekende Spurgeon stemmen we van harte in: „Wij hebben in onze dagen een groot aantal mensen, die kritiek oefenen op de Bijbel. Zij schrikken voor niets terug; hun scalpeer- en ontleedmes snijden alles door. Zij zijn de rechters in plaats van de Bijbel, en deze wordt voor goet onttroond. God verlosse ons van de boze geest. Ik wens niets liever dan te zitten aan de voeten des Heeren in de Heilige Schrift. Ik geloof niet, dat er tussen de eerste en de laatste bladzijde in enig opzicht een fout in de Bijbel is, noch op natuurkundig, noch op historisch of enig ander gebied. Ik wil alles geloven wat de Schrift zegt, en het gelovende houden voor het Woord van God, want wanneer niet alles erin waar is, is de Bijbel me geen cent waard. Dat moge wel zo zijn met de man, die zo verstandig is, dat hij 't ware uit 't valse kan ziften; maar ik ben zo dom, dat ik daartoe niet in staat ben. Ik zou nog slechter eraan toe zijn dan wanneer ik in het geheel geen gids had” (een aanhaling uit één zijner predikaties).

U kent allen wel de naïeve doch zo treffende opmerking van dat godvrezende vrouwtje, tegenover wie men ook de waarheid van de Bijbel betwistte, toen men haar vroeg: Geloof u nu werkelijk, dat die vis Jona inslokte? Maar zij antwoordde op een beschamende wijze: Wel meneer, al zou er staan, dat Jona de vis inslokte, ik zou het onvoorwaardelijk geloven, omdat ik geloof, dat de Bijbel waar is!

Op dit kinderlijk geloof komt het aan:

Maar het is toch anderzijds wel van groot belang „de geesten te beproeven” om terechter tijd de smader te antwoorden. Bijzonder hebben onze jonge mensen het zo nodig te weten, waarom het gaat. Want ook bij deze materie komt de satan als een „engel des lichts”.

Laten we beginnen met allereerst de vraag te stellen: Wat verstaat u onder de inspiratie of ingeving des Bijbels?

„Dat Gods Geest in het diepst van de geest der bijbelschrijvers alles heeft opgeroepen, wat zij naar de mening des Geestes te schrijven hadden, zowel wat de zaken als de woorden betreft”.

Een andere definitie luidt: „Die werking van de Heilige Geest op het verstand van de Bijbelschrijvers, waardoor hun indachtig werd gemaakt alles, wat zij op te schrijven hadden, zowel wat de woorden als de zaken betreft”.

2 Petr. 1 : 21b: „Maar de heilige mensen Gods, van de Heilige Geest gedreven zijnde, hebben ze gesproken”.

2 Tim. 3 : 16a: „Al de Schrift is van God ingegeven”.

Wat vraagt in de leer van de inspiratie bijzonder de aandacht?

De menselijke en de Goddelijke faktor.

Wat bedoelt u hiermede?

Wel, dat de Heilige Geest als de eerste en hoogste Auteur Zich heeft bediend van mensen tot het opschrijven van het Woord Gods, het Oude en het Nieuwe Testament.

Het betreft hier met name de WIJZE waarop de Heilige Geest de schrijvers heeft ingegeven. Hieromtrent zijn verschillende standpunten te noemen, hoe men de inspiratie des Bijbels zich indenkt:

- de *mechanische* theorie, waarbij men uitgaat van de gedachte, dat de schrijvers alleen als „pennen” zijn gebruikt in de hand van de Heilige Geest, Die de schrijvers dus gedikteerd heeft.
- de *dualistische* theorie: waarbij men uitgaat van de gedachte, dat alleen het religieus-ethische, het „geestelijke” is geïnspireerd, maar niet het historische, wat de schrijvers wisten.
- de *dynamische* opvatting, waarbij men de inspiratie beschouwt als een bijzonder gespannen religieuze eigenschap van de schrijvers, zoals ook al Gods kinderen door Gods Geest verlicht en bezielde worden, zodat in de gelovigen de Godsgedachten tot openbaring komen.

d. de *organische* zienswijze: dat de Heilige Geest de bijbelschrijvers zó Gods Woord heeft ingegeven, dat Hij hun onderzoek, hun stijl, hun woordkeus in dienst gesteld heeft van Zijn ingeving. Luk. 1 : 3: „Zo heeft het ook mij goed gedacht, hebbende alles van voren aan naarstiglijk onderzocht, vervolgens aan u te schrijven, voortreffelijke Theofilus”.

Welk bezwaar hebt u tegen de „mechanische” opvatting?

Dat zij te eenzijdig is en deschone verscheidenheid in de eenheid van de Schrift teloor doet gaan. En die verscheidenheid in de eenheid komt toch zo duidelijk uit bij de „organische” gedachte ten opzichte van de inspiratie-leer. Welk een Boek is het Boek der boeken, dat zo de eenheid, de gouden draad van Gods heilsplan laat zien in de boeken, waarin verschillende schrijvers met hun verschillend karakter, met hun verschillende stijlform en woordkeus het Woord Gods hebben te boek gesteld. Maar hebt u dan geen bezwaar tegen de „organische” theorie? Treedt daarin niet al te zeer de GODDELIJKE faktor op de achtergrond en roept ze niet een zeker dualisme op tussen de Heilige Geest en de schrijvers, tussen

„Woord” Gods en „Bijbel”?

Zo mogen wij de „organische” opvatting niet bezien. Want zij bedoelt volstrekt niet te zeggen, dat bijvoorbeeld bepaalde gedeelten van de schrijvers zelf zijn, zoals de moderne kritiek wil voorwerpen.

Nee, de Heilige Geest heeft de schrijvers in alles geleid en alles, hun taal en stijl, hun woordkeus in dienst gesteld van Zijn inspiratie, zoals duidelijk blijkt uit Luk. 1 : 3.

Is er heel geen goede gedachte in de „mechanische” opvatting?

Ongetwijfeld. Zij heeft terdege gewaakt over de letter der Schrift.

Maar ons lesuurtje is helaas weer om en we willen de hoofdredakteur niet in moeilijkheden brengen bij de regeling van de copie.

Zij Ps. 119 : 84 (ber.) ook uw beleving:

Mijn ziel bewaart Uw trouw getuigenis,
Dat heb ik lief, ook doe ik Uw bevelen.
Uw Woord kan mij, ofschoon ik alles miss’,
Door zijne smaak, en hart en zinnen strelen.
Gij weet mijn weg, en hoe mijn wandel is,
’k Wil iets daarvan voor U, mijn God,
verhelen.

R’dam-West

v. L.

Ds. Gezelle Meerburg

De boeteprediker van het land van Altena

Echter niet anders dan zoals God Zelf het openbaart. Dit besef van verantwoordelijkheid spreekt reeds in zijn eerste preken als jong predikant in zijn gemeente. Het is niet moeilijk dit aan te wijzen. Wie zijn catechismuspreken kent - zestig leerredenen over de Heidelbergse Catechismus, onlangs nog opnieuw uitgegeven - weet, dat elke preek getuigenis geeft van dat besef.

Deze preken dateren uit de eerste tijd. In de preek over Zondag 1 vr. en antw. 1 horen we hem: „Toehoorders! Uw bloed zou van mijn hand geëist worden, wanneer ik u met een verkeerde troost geruststelde, en gij zoudt tegen mij getuigen in de dag ter toekomst en wraak over mij inroepen, wanneer gij, indien ik u ongegronde troostwoorden had toegediend, zoudt menen in te gaan en niet kunnen.....” En ook in de prediking van de vrije stoffen van toen en later kunnen we op allerlei wijze dit element telkens terugvinden. Trouwens, het is ook verder bepalend voor de inhoud van de prediking van Gezelle Meerburg. Ja wij weten het, dat hij vanuit dit besef ook niet anders dan na een ernstige voorbereiding van de preek de kansel wenste op te gaan.

’t Is goed er op te wijzen, dat Gezelle Meerburg een afkeer had van al te gemakkelijke voorbereiding op de bediening van Gods Woord. De hem door God geschonken gaven brachten hem er niet toe om zonder een degelijke voorbereiding de kansel op te gaan. Zelf heeft hij daarover geschreven en wel in de voorrede op een bundel van zes preken, uitgegeven in 1848.

’t Is niet voor niets, dat we hier het jaartal vermelden. Ondanks de grote verdeeldheid groeit het aantal afgescheiden gemeenten. De behoefte aan predikanten neemt steeds meer toe. De opleiding van degenen, die zich geopen gevoelden tot het ambt van predikant, was in die tijd gebrekkig. Enkele predikanten gaven deze studenten binnen de provincie waar zij gevestigd waren, onderwijs, of soms ook verenigd met een andere provincie. Uiteraard was dit onderwijs niet zo veelomvattend. De predikanten, die het gaven, waren vaak bezet met de arbeid in hun eigen gemeente en de vele vacante gemeenten, terwijl de zorgen over de scheuringen en twisten ook veel van hun tijd vergden. De studenten waren daarbij vaak van eenvoudige afkomst. In de eerste tijd voor een deel ouderen, die menigmaal overdag moesten werken en ’s avonds zich toelegden om Gods Woord te verstaan. Meestal waren de ouderen als oefenaars ’s zondags in de gemeenten bezig.

Uit hen heeft de Heere menige predikant ge-

schonken, die met ijver en stichting de gemeentemocht dienen. Mannen van aanzien zijn zelfs van deze eenvoudige opleidingsscholen gekomen. Echter had de gebrekkige opleiding uiteraard een schaduwzijde. Gedegenheid in het verklaren en toepassen van Gods Woord ontbrak bij meer dan één. Bespraaktheid werd vaak aangezien voor welsprekendheid. Het gevaar dreigde ook, dat men het zelfs als een bijzonder geestelijke zaak ging beschouwen als zonder voorbereiding de kansel beklommen werd.

Gezelle Meerburg heeft ongetwijfeld voor deze schaduwzijde oog gehad. Hij geloofde voor zichzelf wel dat er mannen waren, die door God bekwaamd zijn om met een korte voorbereiding te preken. Hij achtte deze echter uitzonderingen. Ernstige voorbereiding kan in den regel niet gemist worden. Horen we hemzelf daarvan: „En ik schroom mij niet hier voor uit te komen. Verre van mij tot een voorbeeld van anderen te willen stellen, of mijn preken tot modellen te willen geven, moet ik toch betuigen, dat het mij reeds lang gesmart heeft, dat het prediken door menigeen onder de afgescheiden leraars voor een al te gemakkelijke taak schijnt beschouwd te worden. Zodat men met een geringe, met een korte voorbereiding de leerstoel durft betreden. Dit was nooit de praktijk der vroegere leraren, ook niet der meest geestelijken onder hen. Men mag een zekere vaardigheid in zulk prediken gekregen hebben, men mag zich beroepen op de eenvoudigheid en onkunde der hoorders, toch zal hij, die zich er niet op toelegt om altijd hetzelfde en toch altijd wat anders der gemeente voor te stellen, spoedig als een verwelkte bloem al zijn frisheid en geur verloren hebben; en leraar en gemeente, die zich eerst zozeer over elkander verheugden, zullen zo ras elkander moede worden”.

De ernst, waarmee Gezelle Meerburg zich zocht voor te bereiden voor zijn preken, kwam dus bij hem voort uit het besef, dat God verantwoording eiste van de wijze, waarop hij de hem toebetrouwde zielen bearbeidde. Alleen in dat licht kunnen we dit verstaan. En spreekt dat niet voor onze tijd? Enerzijds zijn er die met een beroep op de bediening van de Heilige Geest de voorbereiding op de prediking verwerpen. Anderzijds zoekt men naar een gewild-populaire prediking, die ook allesbehalve getuigt van het graven naar de schatten in Gods Woord. Gezelle Meerburg heeft dit geheel anders betracht. Hij heeft de middellijke weg van het onderzoek van Gods Woord niet veracht, maar deze naar de gaven hem geschonken, bewandeld. Hij raadpleegde de oorspronkelijke tekst, de kanttekeningen op de Staten-

Vertaling en anderen, die zich beziggehouden hebben met de verklaring van Gods Woord. Als dienstknecht des Heeren wist hij zich afhankelijk van de zegen van de Heilige Geest, niet alleen in de prediking zelf op de kansel, maar ook in de voorbereiding daartoe.

Ds. Slagboom

10. Uit de **P**raktijk 9.

Wat is er al veel veranderd tijdens ons leven, zo horen wij soms ouderen zeggen op huisbezoek. Hetgeen in onze jeugd onbetamelijk geacht werd, is nu de gewoonste zaak geworden; als we denken aan de gewoonten in onze jonge tijd, en we zien wat nu allemaal maar kan en mag, wat zijn we toch ver weg. Als we daar wat inkomen, dan moeten wij wel zeggen: waar zal dat op uitlopen? Soortgelijke uitdrukkingen horen wij tegenwoordig meerdere malen, en dan wordt in afkeurende zin gesproken over vele dingen, die tegenwoordig met het christen-zijn schijnen gepaard te kunnen gaan. Het is niet alleen dat in gezinnen van belijdende mensen de instrumenten om gehoor en gezicht te strelen aanwezig zijn, maar ook dat de jeugd wordt toegelaten heen te gaan naar allerlei vermaak, waar de naam christelijk voorstaat, maar dat puur werelds is, en dan wordt wel opgemerkt dat voorheen de scheidslijn tussen kerk en wereld toch veel duidelijker was. Inderdaad, hebben we gezegd, merken we een groot verschil op. Wat tegenwoordig schijnt toelaatbaar te zijn, werd vroeger niet verenigbaar geacht. Er is heel wat veranderd, maar is het wel ten goede?

Dan wordt ons wel tegengeworpen: de tijden veranderen, en men moet met de tijd mee; tegenwoordig hebben wij snelle verkeersmiddelen, die vroeger ontbraken. Nu kan men in korte tijd zijn waar men wil; heeft men zin om ergens een kerk te bezoeken op Gods dag, al is het een uur rijden, men heeft er vrijmoedigheid toe. Maakt men daartegen enige bedenkingen, dan hoort men: onze leiders gaan ons er toch in voor!

Het is vooral van de jeugd, dat we dit moeten horen. Het is wel gemakkelijk om er zich van af te maken en te zeggen: een ieder zij in zijn gemoed ten volle verzekerd. In zo’n geval hebben wij weleens gezegd: waar blijft men toch tegenwoordig met die bekende uitspraak van onze Godvruchtige vaders als zij schreven: Als God een mens wederbaart, stort Hij in die ziel liefde tot Zijn Naam, Zijn Woord, Zijn dag, Zijn volk, maar wat zien wij er thans van? En ook dit was der ouden uitspraak, dat een christen gekend wordt aan zijn gelaat, gepraat en gewaad. Waar vinden we het nog?

Maar zie eens vriend, moeten wij dat waarnemen, en in het algemeen afkeuren de verslapping of vervlakking die allerwege is op te merken, laten we de kring eens wat kleiner maken. Deze dingen ontstaan niet ten eerste uit de grote massa, maar het begin ligt bij de enkeling. Al deze dingen komen hier uit voort, dat u en ik niet meer zijn die we krachtens onze schepping behoren te zijn. Zouden al deze dingen voor Adam wel een probleem geweest zijn? Ik geloof het niet, want zijn leven en verlustiging was zijn Schepper, en de werken Zijner handen, maar zodra Adam gevallen is, gaat hij zijn eigen weg, en wij, zijn nakomelingen, met hem. Nu kunnen wij niet anders dan leven en handelen tegen onzes Scheppers ordinantie in, en bezien wij nu ons leven eens, begeren wij van nature wel om naar Gods Woord te leven? We spreken nu niet over opvoeding en onderwijs, want uit kracht daarvan kunnen we het wel menen een eind te brengen, maar het gaat hier over het inwendige. Als we geheel van nature zijn, is er toch geen rechte begeerte om in des Heeren wegen te wandelen. Voelt u hieruit niet welke ongelukkige schepselen wij zijn? Nu zegt u van uzelf, dat u van die echte begeerte niet afweet. U begeert wel net en burgerlijk te leven. Dat is wel goed en betamelijk, en misschien wilt u dat nog gedekt zien met een stem-

pel van godsdienst, maar uit welk beginsel komt dat voort?

Ja, ik moet u gelijk geven, met een burgerlijk leven alleen is het niet klaar, er zal wat anders gekend moeten worden, verstandelijk weten we dat wel, maar hoe kom jedaaraan? Jekunt er toch zelf niets aan doen, het moet toch gegeven worden? Ja vriend, dat is wel waar, maar hier hebben we juist een belangrijk punt. Weten wij uit eigen ervaring dat wij zo onmachtig zijn, of zeggen wij dat anderen maar na, want er wordt dienaangaande wat nagepraat en men blijft ondertussen dezelfde knecht, en heimelijk wordt de schuld van onze onmacht op onze Schepper geschoven. Maar zo is het niet, want de Heere maakt Zich vrij van ieder die maar enigmate onder Zijn Woord verkeert. En wat vraagt de Heere nu van ons? Dat we ons zullen bekeren! Hebt u wel eens opgemerkt in het Woord, dat de Heere Zijn eis gepaard doet gaan met een belofte? Lees maar: Zoek Mij en leef, of bekeer u en leef. Och vriend, die recht voor de Heere als een doemwaardig schepsel mogen leren invallen, die ontmoeten zulk een goedertieren God. Voor Hem kunt u niet te diep buigen. Daar ligt al zoveel zoetheid in. Als u daar wat van mag ervaren, dan kan het wezen dat u zegt: Laat al wat leeft Hem eren. Niet één van Zijn volk heeft ooit een feil aan Hem gevonden. Die God kunnen we u van harte aanbevelen. Wij kunnen niets meer verliezen, want we zijn alles kwijt, en het gaat op de eeuwigheid aan, en ons is na onze diepe val nog een mond gelaten om te roepen tot die God, Die ons geschapen heeft, en een mens is nooit te slecht voor de Heere. Kijk maar eens naar die tollenaars. Dat waren ook zulke brave jongens niet. Het was het plebs van de natie, en de Heere Jezus, Die dat alles wel wist, ontving ze en at met hen. Wat een begenadiging, vriend, en nu is Hij nog Dezelfde om te redden en te zaligen die uit de nood van hun ziel tot Hem leren vluchten, en daar Hij Zich over ontfermt, daar geldt het niet alleen voor de eeuwigheid, maar ook voor de tijd naar ziel en lichaam. Maar de waarschuwing gaat ons allen aan, die we vinden in Gods Woord: Haast u om uws levens wil. En hiermede willen we voor ditmaal van u afscheid nemen. Overdenk met ernst hetgeen wij deze avond met elkander breedvoerig hebben besproken.

J. van Heteren

Jisken Pieters Hijlaridis

2.

Jisken was dus met een bedaarde stille overreding des gemoeds verzekerd van de genade, almacht en bereidwilligheid, die er in de Heere Jezus zijn, en van de onveranderlijke getrouwheid der beloftenissen Gods in Hem. Het was juist daardoor, dat zij ook bij de afwisselende gestalten van gemoed en bij het huiselijk leed, dat haar trof, meestal voor anderen een gezalfd hoofd en gewassen aangezicht had, dat is, zij vond altijd nog redenen om goedertieren dingen van de Heere te verkondigen, en omdat zij niet zichzelf, maar het getuigenis Gods tot een meetsnoer voor anderen gebruikte, was haar naam liefelijk onder de vromen; en terwijl zij bij de meergevorderden bekend was als een vrouw, die geoefend was in de omgang met God, zo was zij voor de zwakken en zuigelingen op de weg een ware moeder, die beiden vertroosten en raad geven kon.

Het is volgens de schrijver geen wonder, dat er bij haar graf zoveel tranen zijn geweend, omdat de genade, door de Heere haar geschonken, haar voor zovelen tot een voorwerp van innige liefde had gemaakt.

De schrijver leerde haar meer bijzonder kennen sinds de laatste weken van het jaar 1853. Van die tijd af begon de Heere haar als goud in de smeltkroes te werpen en een vuur van grote verdrukking daaronder aan te steken. De uitkomst heeft — zo schrijft hij — evenwel geleerd, dat haar geloof een goud was, beproefd komende uit het vuur, hetwelk door de ondersteuning der Goddelijke genade die verdrukkingen kon doorstaan.

We willen letten op wat de schrijver daaromtrent verhaalt.

Zij had 4 kinderen, waaraan zij met moederlijke liefde was verbonden.

In december 1853 nam de Heere haar oudste zoon, een knaapje van elf jaar, op een smartelijke wijze van haar weg. Korte tijd daarna kwam de gevreesde longziekte op haar stal, en haar kudde werd stuk voor stuk voor haar ogen geslacht, zodat zij weinig over hield. Onder die aanhoudende roede ging zij gebukt, maar evenwel met onderwerping. Zij beleed, dat de Heere haar nooit nadrukkelijker bepalen kon bij de strafwaardigheid en schuld van haar zonden dan door het doden van haar zoon en door het doden van het schepsel, dat om harer zonden wil de ijdelheid onderworpen was en het juk der bezoeken dragen moest.

Zij gevoelde dan ook geen bijzondere begeerte om datgene te behouden, wat de Heere haar ontnam, maar wel om onder de roede een verootmoedigd schuldbelijdend hart voor God te hebben.

Nu en dan zelfs hoorde de schrijver haar zeggen: ik acht het een voorrecht, dat ik mijn zoon en beesten missen kan, want het is een bewijs, dat daarin niet mijn gehele schat bestaat. Indien ik alles maar in God mag vinden, dan kan ik alles behalve God ontberen. Het bleef evenwel daar niet bij. Toen de longziekte begon af te nemen, ontving de schrijver van één harer geliefdste vriendinnen de boodschap, dat Jiskens oudste dochter, een lief aanvallig meisje van 17 jaar, gevaarlijk ziek was, ja op haar uiterste lag.

Hierover echter de volgende keer.

In het leven van deze vrouw is wel in het bijzonder uitgekomen, dat de Heere het vlees niet spaart, maar ook wat Zijn genade vermag. En daarin werd de Heere verheerlijkt. Ook zij mocht ervaren:

Maar, trouwe God, Gij zijt
Het schild, dat mij bevrijdt,
Mijn eer, mijn vast betrouwen.
Op U vest ik het oog:
Gij heft mijn hoofd omhoog,
En doet m' Uw gunst aanschouwen.
'k Riep God niet vrucht'loos aan;
Hij wil mij niet versmaan,
In al mijn tegenheden;
Hij zag van Sion neer,
De woonplaats van Zijn eer,
En hoorde mijn gebeden.

Ps. 3 : 2.

B.

Boekbespreking

VERHANDELING VAN ENIGE EIGENSCHAPPEN DES ZALIGMAKENDE GELOOFS door Dr. A. Comrie, uitgave van N.V. Drukkerij „De Banier”, Utrecht.

Dit werk verscheen voor het eerst in 1743. De Banier zorgde in 1930 voor een nieuwe uitgave en deze is thans herdrukt.

De volledige titel is: Verhandeling van eenige Eigenschappen des Zaligmakenden Geloofs, zijnde een verklaring en toepassing van verscheidene uitgekijpte teksten des Ouden en Nieuwen Testaments; in welke de zorgelozen en tijdgelovigen worden ontdekt, gewaarschuwd en uitgelokt om het leven buiten zich in een aangeboden Jezus te zoeken; de wegen en gevallen, in welke God Zijn volk brengt, worden voorgesteld en de oefening en kracht des geloofs daarin verklaard; de gemoedsgevallen en zwakheden der klein-gelovigen worden opgelost, en zij worden volgens de kenmerken vermaand hun staat vast te houden en naar vermeerdering des geloofs te staan, door Alexander Comrie, Scoto-Brittannus, A. L. M. Philosophiae Doctor en Predikant te Woubrugge. Daaruit blijkt duidelijk de bedoeling van de schrijver. Hij zocht getrouw te arbeiden op de plaats, waar de Heere hem gesteld had. Uit zijn voorwoord nemen wij het volgende over:

Gijlieden weet, dat de tijd, die wij beleven zeer vruchtbaar is van nieuwe gevoelens en opinien, zelfs betreffende de zaligmakende werking des Heiligen Geestes in de harten der uitverkorenen, welke van onervaren en onstandvastige mensen voortgebracht worden, die, omdat zij de waarheid des Evangelies, zoals die in Christus is, bij bevinding niet kennen, bijna alle jaren van gevoelen omtrent de godsdienst veranderen. Ondertussen betuigen wij openlijk, dat wij zoveel zielsvoldoening en rust in de oude beproefde waarheid vinden, dat wij nooit naar wat nieuws staan, maar altoos bekommerd zijn als wij er van horen, u waarschuwend daarvoor en naar ons vermogen opwekkende om in dat geloof, de heiligen eenmaal overgeleverd, te blijven, en voor hetzelfde te strijden, zonder immermeer een jota ter rechter- of ter linkerzijde af te wijken, dewijl Jezus heden, gisteren en in der eeuwigheid Dezelfde is.

Wij hebben niet alleen de zuiverheid van de leer behartigd, maar ook vooral het eeuwig belang van uw onsterfelijke zielen, of het God gelieven mocht deze en gene te trekken uit de macht der duisternis en over te zetten in het Koninkrijk van de Zoon Zijner liefde, en anderen in hun allerheiligst geloof op te bouwen.

Tot zover Comrie. Hij kwam op veler verzoek tot de uitgave van dit werk. Hij droeg het op aan zijn zeer geliefde en waarde gemeente van Woubrugge.

Het werk bevat preken, die Comrie in 1739 en 1740 gehouden heeft, enigszins korter dan hij ze uitgesproken heeft. De meeste zijn toch nog vrij lang. Zij handelen achtereenvolgens over:

1 Korinthe 6 : 17: het geloof een genade, die de ziel op het allernauwste met Christus verenigt,

Romeinen 5 : 1: het geloof een genade, waardoor de ziel gerechtvaardigd wordt,

Handelingen 15 : 9: het geloof een genade, die de ziel reinigt,

1 Petrus 2 : 7: het geloof een genade, die Jezus Christus op een zeer hoge prijs stelt,

Hebreë 4 : 3: het geloof een genade, die de ziel inhrent in de ware rust,

1 Johannes 5 : 4: het geloof een genade, die de wereld overwint,

1 Petrus 1 : 7: het zaligmakende geloof een genade, die beproefd wordt,

Jesaja 28 : 16: het geloof een genade, die het hart lijdzaam en geduldig maakt tot God, schoon de beloften niet ten eerste vervuld worden,

Hebreë 10 : 22: het geloof een genade, die met volle verzekerdheid tot de troon der genade gaat, om genade te ontvangen en geholpen te worden ter bekwaamere tijd,

Efeze 1 : 13: het geloof een genade, op welke de verzegeling volgt,

Galaten 2 : 20: het geloof een genade, waardoor een christen leeft,

Romeinen 10 : 10: het leven door geloof tot dagelijkse rechtvaardiging,

Micha 7 : 8: het leven door geloof in duisternis,

Hebreë 11 : 13: het leven des geloofs op de belofte.

Comrie geeft in elke preek een verklaring en een toepassing. Hij gaat daarbij nauwgezet te werk en vraagt daarbij alle aandacht van hoofd en hart. Hij doet dit op zijn eigen manier. Hij schrijft daar zelf over:

Wij hebben de eenvoudigheid des Evangelies zoeken te behartigen, nooit de gemeente met wonderlijke wijsheid zoeken op te houden, noch met onnodige verschillen te beroeren, dewijl beide weinig stichting toebrengen. Wij hebben ook niemand in zijn wijze van verhandelen berispt, en wij hopen, dat niemand onze wijze van verklaren en toepassen zal laken, elk toch naar zijn beste weten, hopen wij, zoekt zijn order tot stichting aan te richten. Het verheugt ons, dat er nog belangstelling is voor werken als deze Verhandeling. Comrie was doctor in de filosofie, maar hij was ook onderwezen op de leerschool des Geestes.

Ds. G. H. Kersten schreef in de uitgave van 1930 een voorwoord, dat ook nu werd opgenomen. Daarin staat ook het één en ander over Comrie, dat we hier kort weer geven. Hij werd op 16 december 1706 te Perth uit een aanzienlijk godvruchtig geslacht geboren. Zijn overgrootvader van moederszijde was de beroemde prediker Andrew Gray. Het behaagde de Heere Comrie reeds in zijn vroege jeugd in het hart te grijpen. Hij werd opgevoed onder de beroemdste Schotse leraren. Onder het onderwijs van de Erskines heeft hij zijn belijdenis geleerd. Des Heeren weg leidde Comrie omstreeks 1725 naar Rotterdam om zich in de handel te bekwamen. De Heere bestemde hem echter voor de dienst Zijns Woords. Comrie studeerde in Groningen en Leiden en promoveerde in 1734. Woubrugge beriep hem. 1 mei 1735 werd hij in het ambt bevestigd. Hij bleef Woubrugge trouw tot zijn emeritaat in 1773. Hij stierf 10 december 1774. Zijn eerste vrouw stierf al op 29 oktober 1738, nadat de Heere haar van haar aandeel in Christus verzekerd had. Haar dochtertje was toen 12 dagen oud. Daarna is Comrie weer in het huwelijk getreden. Ook zijn tweede vrouw ging heen. Comrie huwde voor de derde keer. Zijn eigen dochter stierf in hetzelfde jaar als haar vader. Comrie heeft dus wel levensleed gekend. Hij is nu echter de strijd te boven en zijn geloof is verwisseld in aanschouwen.

Het is niet nodig het werk verder aan te bevelen. Het is onze hartelijke wens, dat de Heere het voor velen tot zegen moge stellen.

Het werk verscheen in een linnen prachtband met goudtitel en is gedrukt op prima wit houtvrij papier. Het ziet er goed verzorgd uit. Het kost f 17,50.

B.

OUDE BOEKEN
TE KOOP GEVRAAGD

LINDENBERG's BOEKHANDEL
Slaak 8 — Rotterdam-16 — Tel. 010-128934

VERSCHENEN:

van wijlen Prof. G. Wisse (herdruk) „Doe dat totdat Hij komt”. Een mooi boek over het H. Avondmaal. Prijs f 8,75
van R. Erskine: „Veertien preken over het gebed”. Prijs f 9,35

IN VOORBEREIDING

Psalmberijming van Marnix van St. Aldegonde met lofzangen. Zeer unieke uitgave. Prijs f 25,-.
Bestellen bij:

THEOLOGISCHE BOEKHANDEL-UITGEVERIJ

W. A. DE GROOT

GOUDRIAAN — POSTBUS 1 — TEL. 01838-441